

Hallituksen esitys Eduskunnalle laeiksi valtion eläkelain muuttamisesta ja väliaikaisesta muuttamisesta sekä valtion eläkelain 8 §:n muuttamisesta

ESITYKSEN PÄÄASIALLINEN SISÄLTÖ

Esityksessä ehdotetaan muutettaviksi valtion eläkelain mukaisen työkyvyttömyyseläkkeen määräytymistä koskevia säännöksiä. Tarkoituksena on, että myös ne työttömyyspäivät, joilta työttömyysturvalain mukaan suoritetaan peruspäivärahaa, otetaan niin sanottua tulevaa aikaa laskettaessa samalla tavalla huomioon kuin nykyisin ne työttömyyspäivät, joilta suoritetaan ansioon suhteutettua päivärahaa. Vastaavasti ehdotetaan myös säännöstä eläkkeen perusteena olevan palkan harkinnanvaraisesta tarkistamisesta muutettavaksi siten, että säännöstä sovellettaessa työttömyyspäivät, joilta on suoritettu peruspäivärahaa, ja työttömyyspäivät, joilta on suoritettu ansioon suhteutettua päivärahaa, olisivat samassa asemassa.

Lisäksi ehdotetaan, että eräissä tilanteissa määräaikaisen työkyvyttömyyseläkkeen päättymisen jälkeen myös muun kuin aikaisemman sairauden johdosta myönnettäväksi tulevaa uutta eläkettä

ryhdyttäisiin suorittamaan samojen perusteiden mukaan kuin aikaisempaan eläkettä.

Edelleen ehdotetaan, että määrättäessä toimiupseerin oikeutta vanhuuseläkkeen saamiseen ennen eläkeiän saavuttamista voitaisiin ottaa huomioon myös värväytynä sekä raja- ja merivartijana palveltu aika.

Muutokset ovat tarkoitetut tulemaan voimaan 1 päivänä tammikuuta 1987. Esitykseen sisältyy kaksi ehdotusta valtion eläkelain 8 §:n 4 momentin muuttamisesta. Tämä johtuu siitä, että lainkohtaa on valtion virkamieslainsäädännön uudistamisen yhteydessä muutettu vuoden 1988 alusta voimaan tulevalla lailla. Jotta tässä esityksessä tarkoitettu uudistus voidaan toteuttaa jo vuoden 1987 alusta, on 8 §:n 4 momenttia muutettava erikseen sellaisena kuin se on voimassa vielä vuoden 1987 loppuun ja erikseen sellaisena kuin se on voimassa vuoden 1988 alusta.

PERUSTELUT

1. Nykyinen tilanne ja ehdotetut muutokset

1.1. Perusturvan ja ansioturvan mukaisten työttömyyspäivärahojen rinnastaminen työttömyyseläkettä määrättäessä

Valtion eläkelain (280/66; VEL) mukaan eläkkeen suuruus määräytyy pääasiassa maksetun palkan ja eläkkeeseen oikeuttavan palvelusajan perusteella. Palvelusajaksi luetaan yleensä kunkin

palvelussuhteen voimassaoloaika. Työkyvyttömyyseläkkeiden osalta todellinen palvelusaika ei kuitenkaan takaisi riittävää eläketurvaa. Sen vuoksi työkyvyttömyyseläketurvaa on 5 §:n 2 momentissa tehostettu siten, että työkyvyttömyyseläkettä määrättäessä luetaan viimeisen palvelussuhteen osalta eläkkeeseen oikeuttavaksi myös työkyvyttömyyden alkamisen ja eläkeiän täyttämisen välinen aika. Tämän niin sanotun tulevan ajan huomioon ottaminen edellyttää kuitenkin, että eläketapahtuma on sattunut palvelussuhteen

kesteessä tai 360 päivän eli noin vuoden kuluessa sen päättymisestä. Tulevan ajan lukeminen eläkkeeseen oikeuttavaksi ajaksi vaikuttaa olennaisesti eläkkeen määrään. Tällainen eläkeajan laskentaa sääntö takaa eläketurvan aukottomuuden esimerkiksi työpaikan vaihdoksesta johtuvan tilapäisen palvelussuhteen katkeamisen aikana.

Eräissä tilanteissa tulevan ajan laskemismahdollisuuden katkeaminen noin vuoden kuluttua palvelussuhteen päättymisestä ei kuitenkaan aina johtaisi edunsaajan kannalta kohtuulliseen tulokseen. Tämän vuoksi on katsottu tarpeelliseksi pidentää mainittua aikaa työttömyysajalla. Työttömyys on tähän saakka kuitenkin otettu valtion eläkelaisissa huomioon vain silta osin kuin edunsaaja on saanut työttömyysturvalain (602/84) mukaista ansioon suhteutettua päivärahaa tai aikaisemmin voimassa olleen valtakunnallisista työttömyyskassoista annetun lain (125/34) mukaista päiväavustusta.

Eläkeaikaa laskettaessa ei sen sijaan nykyisten säännösten mukaan oteta huomioon sellaisia työttömyyspäiviä, joilta edunsaaja on saanut työttömyysturvalain mukaista peruspäivärahaa. Tämä merkitsee käytännössä sitä, että edunsaajan jäädessä vain perusturvan mukaisen työttömyyspäivärahan varaan hänen eläketurvansa heikkenee olennaisesti työkyvyttömyyden alkaessa vasta 360 päivän kuluttua palvelussuhteen päättymisestä.

Myös eduskunta on kiinnittänyt tähän epäkohdan huomiota muun muassa vastauksessaan hallituksen esitykseen yksityisen sektorin joustavaa eläkeikäijärjestelyä koskeviksi laeiksi (hall. es. n:o 85/1985 vp.) ja katsonut, että säännöksiä olisi kehitettävä siten, että peruspäivärahaa saava ja tarveharkinnan johdosta peruspäivärahan ulkopuolelle jäänyt voidaan saattaa samaan asemaan kuin ansioon suhteutettua päivärahaa saava. Uudistus onkin toteutettu yksityisen sektorin työeläkelaisissa 1 päivästä tammikuuta 1986 lukien siltä osin kuin kysymys on peruspäivärahaa saavan rinnastamisesta ansioon suhteutettua päivärahaa saavaan. Kysymystä tarveharkinnan johdosta perusturvan ulkopuolelle jäävien asemesta on selvitetty erikseen.

Edellä olevan johdosta ehdotetaan muutettavaksi 5 §:n 2 momenttia, jonka mukaan vain ansioturvan mukaiset työttömyyspäivät vaikuttavat niin sanotun tulevan ajan laskemiseen. Ehdotuksen mukaan tuleva aika laskettaisiin eläkettä varten samalla tavoin sekä ansioon suhteutettua että peruspäivärahaa saavilla edunsaajilla.

Työttömyysturvalain mukaista peruspäivärahaa maksetaan ajallisesti rajoittamattomana. Valtion

eläkejärjestelmän kannalta samoin kuin yksityisenkin työeläkejärjestelmän kannalta olisi kuitenkin tarkoituksenmukaista, että eläkettä määrättäessä huomioon otettavat työttömyyspäivät rajoitettaisiin työttömyysturvalain 26 §:n 1 ja 3 momentissa säädettyihin enimmäismääriin, joilta maksetaan ansioon suhteutettua päivärahaa. Tämä merkitsisi sitä, että niin sanottu tuleva aika laskettaisiin eläkejäksi enintään 500 työttömyyspäivän ajan tai, jos edunsaaja on ennen viimeksi mainitun ajan päättymistä täyttänyt 55 vuotta, yhteensä enintään 750 työttömyyspäivän ajan. Tätä koskeva säännös ehdotetaan lisättäväksi VEL 5 §:n 2 momenttiin.

Valtion eläkelain 7 §:n 2 momentti sisältää säännökset eläkkeen perusteena olevan palkan harkinnanvaraisesta tarkistamisesta. Säännöstä voidaan soveltaa vain viimeiseen palvelussuhteeseen tai sellaisiin palvelussuhteisiin, jotka ovat päättyneet eläketapahtumaa lähinnä edeltäneiden 360 sellaisen päivän aikana, joilta ei ole suoritettu työttömyysturvalain mukaista ansioon suhteutettua päivärahaa. Säännöstä ehdotetaan tarkistettavaksi siten, että se vastaisi edellä ehdotettua VEL 5 §:n 2 momentin muutosta. Näin ollen säännöstä sovellettaessa otettaisiin huomioon myös työttömyyspäivät, joilta on suoritettu peruspäivärahaa.

1.2. Työkyvyttömyyseläkkeen myöntäminen entisin perustein

Nykyisten säännösten mukaan edunsaajan oikeus lukea hyväkseen eläkeiän saavuttamiseen jäljellä oleva aika säilyy palvelussuhteen päättymisajankohdasta riippumatta, jos hänelle myönnetään uusi eläke saman sairauden, vian tai vamman perusteella sellaisen työkyvyttömyyseläkkeen lakkauttamisen jälkeen, johon on luettu hyväksi tuleva aika. Tällöin uusi eläke myönnetään samojen perusteiden mukaan kuin aikaisempikin eläke, vaikka viimeisen palvelussuhteen päättymisestä olisikin kulunut yli vuosi. Säännöksen tarkoituksena on osaltaan tukea edunsaajan paluuta työelämäänsä. Samalla se vaikuttaa rajoitussäännöksenä siinä mielessä, että työkyvyn palautumisen ollessa vajavaista epäonnistuneet työhön paluuyritykset eivät pääse vaikuttamaan eläketurvaa heikentävästi. Säännöstä sovellettaessa on selvítettävä, onko kysymys saman sairauden uusiutumisesta vai uudesta samanlaisesta sairaudesta. Käytännössä säännöstä on katsottu voitavan soveltaa vain ensiksi mainittuun tapaukseen.

Määräaikaisen työkyvyttömyyseläkkeen päättymisen jälkeen paluu työelämään saattaa epäonnistua sen vuoksi, ettei edunsaaja ole saanut sopivaa työtä. Koska monesti viimeisen palvelussuhteen päättymisestä on välissä olleen työkyvyttömyyseläkejakson johdosta jo ehtinyt kulua mainitut 360 päivää, tulee uusi eläke myönnettäväksi ilman, että tulevaa aikaa otetaan huomioon. Vastaava tilanne syntyy myös silloin, kun edunsaaja työttömyysjakson jälkeen tulee uudelleen työkyvyttömäksi, mutta kysymyksessä ei kuitenkaan voida katsoa olevan sama sairaus.

Muutoinkin se seikka, että edunsaaja on aikaisemmin ollut määräaikaisella työkyvyttömyyseläkkeellä, voi nykyisten säännösten mukaan johtaa eläketurvan heikkenemiseen edunsaajan sairastuttua lyhyen ajan sisällä uuteen sairauteen. Jos tämän sairauden katsotaan olleen olemassa jo ennen viimeisen palvelussuhteen alkamista, palvelussuhde jätetään eläkettä määrättäessä VEL 9 §:n 3 momentin rajoitussäännöksen johdosta ilman huomiota.

Edunsaajan eläketurva saattaa näin ilman hänen omaa syytään merkittävästi heiketä eikä uusi eläke enää tosiasiallisesti vastaa hänen työhistoriaansa ja vakiintunutta ansiotasoaan.

Näiden epäkohtien korjaamiseksi ehdotetaan, että työkyvyttömyyden alkaessa uudelleen vuoden kuluessa sellaisen työkyvyttömyyseläkkeen päättymisestä, johon on luettu hyväksi tuleva aika, työkyvyttömyyseläke myönnettäisiin samojen perusteiden mukaan kuin aikaisempi eläke. Tällöin ei enää edellytettäisi, että työkyvyttömyyden syynä olisi sama sairaus. Tämä merkitsisi käytännössä, että niin sanottu tuleva aika voitaisiin lukea hyväksi työkyvyttömyyseläkkeeseen vuoden ajan lakkautetun eläkkeen päättymisestä riippumatta viimeisen palvelussuhteen päättymisajankohdasta.

Edellä esitetyt muutokset ehdotetaan sisällytettäväksi 19 §:ään. Muutokset eivät koskisi sellaisia tapauksia, joissa uusi eläke tulisi myönnettäväksi saman sairauden johdosta kuin aikaisempikin eläke. Tällöin sovellettaisiin nyt voimassa olevia säännöksiä, jolloin eläke voidaan aina myöntää entisin perustein.

Samalla ehdotetaan 19 §:ää muutettavaksi myös siten, että myönnettäessä työkyvyttömyyseläke entisin perustein eläkkeen perusteena olevaa palkkaa ei enää määrättäisi palveluksen päättymisajan mukaan, vaikka eläke näin laskettuna olisi lakkautettua eläkettä suurempi. Muutos johtuu 1 päivänä tammikuuta 1987 voimaan tulevasta valtion eläkelain muuttamisesta annetusta

laista (333/86), jolla eläkkeen laskentatapaa muutettiin siten, että eläke lasketaan kustakin palveluksesta erikseen.

1.3. Värvättynä, rajavartijana ja merivartijana palveltu aika

Valtion eläkelain 8 §:n 4 momentin mukaan voi upseerin ja toimiupseerin viran haltija saada vanhuuseläkkeen ennen eläkeiän saavuttamista, jos virkaan on ehdottomana kelpoisuusehtona upseerin tai toimiupseerin virkatutkinto. Yhtenä edellytyksenä on, että upseerin tai toimiupseerin viran haltijalla on eläkeikää tällaisessa virassa vähintään 20 tai 25 vuotta. Mainitun lainkohdan mukaan eläkeajaksi luetaan vain tällaisessa upseerin tai toimiupseerin virassa palveltu aika sekä rajavartiolaitoksen toimiupseerille myös rajavartiolaitoksessa rajavartijana tai merivartijana palveltu aika. Puolustusvoimien ja rajavartiolaitoksen toimiupseerille ei sen sijaan lueta eläkeajaksi värvättynä palveltua aikaa.

Puolustusvoimissa on todettu tarkoituksenmukaiseksi pyrkiä ottamaan toimiupseereiksi värvättyjä, jotka ovat jo saaneet peruskoulutuksen maanpuolustukseen liittyviin sotilaallisiin viranomaistehtäviin. Esimerkiksi teknillisillä aloilla värvätty on yleensä palvellut samanlaatuissa tehtävissä ja olosuhteissa kuin nuoremmat toimiupseeritkin.

Puolustusvoimien palveluksessa oli syksyn 1985 tilanteen mukaan noin 350 toimiupseeria, jotka ovat palvelleet värvättynä muutamasta kuukaudesta aina 8—10 vuoteen ja jotka ovat siirtyneet toimiupseeriksi 1 päivän tammikuuta 1967 jälkeen. Keskimääräinen palvelusaika värvätyn tehtävässä on ollut 2—3 vuotta. Värvättynä palvelleiden toimiupseereiden määrä vähenee vuosittain niin, että ajan mittaan heidän lukumääränsä arvioidaan vakiintuvan noin 250:ksi. Värvättynä palveluksensa aloittaneita toimiupseereita palvelee lähes kaikissa joukko-osastoissa ja kaikilla toimialoilla. Merivoimissa ja laskuvarjojoukoissa heidän osuutensa on varsin huomattava, mihin ovat vaikuttaneet erityisesti teknillisten tehtävien asettamat vaatimukset ja rekrytointitilanne sekä yleinen työmarkkinatilanne.

Puolustusvoimissa palvelee täten toimiupseereita, jotka eivät saa lukea värvätyn palvelusta sotilaseläkeajakseen. Tämä on kohottamassa toimiupseerien ikärakennetta ammatissa, jonka luonne edellyttää yleiseen virkamiesten eroamiskäytäntöön nähden poikkeuksellisen alhaista eroamis-

ikkää. Nykytilanne on käytännössä edellyttänyt kyseessä olevilta toimiupseereilta palvelua 55 vuoden ikään saakka, mitä ei ammatin erikoisluonteesta johtuen yleensä voida pitää tavoiteltavana.

Lisäksi puolustusvoimissa palvelevista toimiupseereista vähäinen osa on palvellut aikaisemmin raja- tai merivartijana. Vastaavasti rajavartiolaitoksen palveluksessa olevista toimiupseereista vähäinen osa on palvellut aikaisemmin puolustusvoimien värvätyinä. Kyseiset toimiupseerit olisi tarkoituksenmukaista rinnastaa sellaisiin puolustusvoimien palveluksessa oleviin toimiupseereihin, jotka ovat palvelleet aikaisemmin puolustusvoimien värvätyinä.

Valtion eläkelain 8 §:n 4 momentin säännöksiä sotilaseläkkeistä ehdotetaan edellä esitetyn perusteella täydennettäväksi siten, että määrättäessä toimiupseerin oikeutta vanhuuseläkkeen saamiseen ennen eläkeiän saavuttamista voitaisiin ottaa huomioon myös puolustusvoimien värvätyinä palveltu aika sekä puolustusvoimien toimiupseerin osalta myös meri- ja rajavartijana palveltu aika. Muutoksen jälkeen kaikille toimiupseereille olisi mahdollista lukea niin sanotuksi sotilaseläkeajaksi sekä raja- ja merivartijan palvelus että palvelus puolustusvoimien värvätyinä. Säännösmuutos edistäisi henkilöstön mahdollisuuksia virkauralla etenemiseen tehtäväryhmien ja palvelusuhdelajien välisistä eroista huolimatta.

Vuoden 1988 alusta voimaan tulevan virkamieslainsäädännön uudistuksen yhteydessä on valtion eläkelain muuttamisesta annetulla lailla (757/86) muutettu myös VEL 8 §:n 4 momenttia. Koska kyseinen muutos on osa laajempaa uudistusta, sen voimaantuloa ei voida aikaistaa uudistuksen voimaantulosta eli vuoden 1988 alusta. Tämän vuoksi ehdotetaan, että VEL 8 §:n 4 momentin c kohtaa, sellaisena kuin se on voimassa vielä vuoden 1987 loppuun, muutettaisiin väliaikaisesti vuoden 1987 loppuun ja että momentin muuttamisesta vuoden 1988 alusta säädettäisiin erillisellä lailla valtion eläkelain 8 §:n muuttamisesta.

2. Asian valmistelu

Esitys on valmisteltu valtiovarainministeriössä. Esitys vastaa muilta osin kuin VEL 8 §:n 4 momentin osalta yksityisen sektorin työeläkelakeihin vuonna 1985 tehtyjä muutoksia (1120—1122/85), jotka tulivat voimaan vuoden 1986

alusta. VEL 8 §:n 4 momentin muutosehdotukset perustuvat puolustusministeriön esitykseen.

3. Esityksen taloudelliset vaikutukset

Ehdotetuista muutoksista työttömyysturvain mukaisen peruspäivärahan rinnastaminen eläkettä määrättäessä ansioon suhteutettuun päivärahaan lisäisi sellaisten työkyvyttömyyseläkkeiden määrää, joissa on otettu huomioon niin sanottu tuleva aika, arviolta vain muutamilla tapauksilla vuosittain. Tästä aiheutuisi valtion eläkemenojen lisäystä ensimmäisenä vuotena arviolta enintään 50 000 markkaa. Vuotuisten lisäkustannusten arvioidaan kasvavan uudistuksen saavuttaessa tasapainotilan vuoteen 2000 mennessä enintään vajaseen miljoonaan markkaan vuodessa. Työkyvyttömyyseläkkeen myöntämistä entisin perustein koskevan säännöksen muuttamisesta aiheutuisi valtion eläkemenojen kasvua vuosittain arviolta enintään 50 000 markkaa.

Sellaisia 1 päivän tammikuuta 1967 jälkeen palvelukseen tulleita toimiupseereja, joilla on värvätyinä palveltua aikaa, on puolustusvoimissa noin 350. Heillä on keskimäärin värvätyinä palveltua aikaa 2,5 vuotta. Uudistus merkitsee, että vanhuuseläkkeen saaminen näillä henkilöillä varhentuu 2,5 vuodella. Vuosittain jää tällaisia toimiupseereita eläkkeelle noin 15. Näihin arvioihin perustuen voidaan laskea, että uudistuksen aiheuttamat vuotuiset lisäkustannukset olisivat tältä osin noin 500 000 markkaa.

Näin ollen ehdotetuista muutoksista arvioidaan aiheutuvan valtion eläkemenojen kasvua ensimmäisenä vuotena yhteensä enintään 600 000 markkaa. Tasapainotilassa vuotuisten lisäkustannusten arvioidaan olevan enintään noin 1,5 miljoonaa markkaa.

4. Voimaantulo

Esitykseen sisältyvä laki valtion eläkelain muuttamisesta ja väliaikaisesta muuttamisesta ehdotetaan tulevaksi voimaan 1 päivänä tammikuuta 1987. Muutoksia sovellettaisiin lain voimassa ollessa sattuneiden eläketapahtumien perusteella myönnettäviin eläkkeisiin.

Voimaantulosäännöksessä ehdotetaan säädettäväksi, että tulevan ajan ja eläkkeen perusteena olevan palkan laskemiseen vaikuttaisivat myös sellaiset työttömyyspäivät, joilta on suoritettu

työttömyysturvalain mukaista peruspäivärahaa jo ennen lain voimaantuloa. Jotta muun kuin aikaisemman sairauden perusteella myönnettäväksi tuleva työkyvyttömyyseläke voitaisiin määrätä entisin perustein myös silloin, kun aikaisempi eläke on päättynyt ennen lain voimaantuloa, ehdotetaan myös tätä koskevat säännökset sisällytettäväksi voimaantulosäännökseen.

Ehdotettu laki valtion eläkelain 8 §:n muuttamisesta, jolla VEL 8 §:n 4 momenttia muutettaisiin sellaisena kuin se on valtion virkamieslainsäädännön uudistamisen yhteydessä annetussa, vuoen

1988 alusta voimaan tulevassa laissa, olisi saatettava voimaan 1 päivästä tammikuuta 1988. Tulkintavaikeuksien välttämiseksi ehdotetaan lain voimaantulosäännökseen otettavaksi säännös, jonka mukaan aikaisempaan 8 §:n 4 momentin muutokseen liittyvät poikkeussäännökset olisivat uudemmasta muutoksesta huolimatta noudatettavina.

Edellä esitetyn perusteella annetaan Eduskunnan hyväksyttäväksi seuraavat lakiehdotukset:

1.

Laki

valtion eläkelain muuttamisesta ja väliaikaisesta muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti muutetaan 20 päivänä toukokuuta 1966 annetun valtion eläkelain 5 §:n 2 momentti, 7 §:n 2 momentti ja 19 § sekä väliaikaisesti 8 §:n 4 momentin c kohta, sellaisina kuin ne ovat, 5 §:n 2 momentti 31 päivänä tammikuuta 1985 annetussa laissa (91/85), 7 §:n 2 momentti 9 päivänä toukokuuta 1986 annetussa laissa (333/86) ja 19 § 23 päivänä helmikuuta 1979 annetussa laissa (215/79) sekä 8 §:n 4 momentin c kohta 27 päivänä marraskuuta 1981 annetussa laissa (809/81), näin kuuluviksi:

5 §

Eläkeajaksi työkyvyttömyys- tai työttömyyseläkettä varten luetaan myös työkyvyttömyyden tai työttömyyden alkamisen ja virkaa tai työtä varten säädetyn eläkeiän saavuttamisen välinen aika, jos työkyvyttömyys tai työttömyys on alkanut ennen kuin palveluksen päättymisestä on kulunut 360 päivää. Edellä tarkoitettuja 360 päivää laskettaessa jätetään huomioon ottamatta päivät, joilta edunsaaja on saanut työttömyysturvalain (602/84) mukaista päivärahaa, kuitenkin enintään siihen määrään saakka, joka vastaa työttömyysturvalain 26 §:ssä säädettyä niiden päivien enimmäismäärää, joilta voidaan maksaa ansioon suhteutettua päivärahaa. Jos palvelus ei ole jatkunut yhdenjaksoisesti vähintään 4 kuukautta, luetaan sen perusteella eläkeajaksi eläkeiän saavuttamiseen jäljellä oleva aika vain sikäli kuin edunsaajalla ei ole ennen tätä palvelusta alkaneen virkat- tai työsuhteen taikka yrittäjätoiminnan perusteella oikeutta sellaiseen työkyvyttömyys- tai työttömyyseläkkeeseen, jota varten sanottu aika tai sitä vastaava ansio jo otetaan huomioon.

7 §

Jos edunsaajan ilmoituksen johdosta selvitetään, että hänen viimeisestä tämän lain tarkoittamasta palveluksesta saamansa työansio poikkeuksellisesta syystä on ollut alhaisempi kuin hänen 16 §:n mukaisesti tarkistettu työansionsa on ollut samassa palveluksessa ennen tällaisen syyn ilmaantumista niin pitkänä aikana, että suurempaa työansiota on voitu pitää vakiintuneena, ja jos tällä seikalla on olennainen vaikutus hänen eläketurvaansa, eläkkeen perusteena olevana palkkana pidetään sitä keskimääräistä palveluksesta saatua työansiota, joka hänellä olisi ollut, jollei mainittua syytä olisi esiintynyt. Sama on laki myös muiden palvelusten osalta, jos ne ovat päättyneet eläketapahtumaa lähinnä edeltäneiden 360 päivän aikana. Tällöin kuitenkin jätetään huomioon ottamatta sellaiset päivät, joilta edunsaaja on saanut työttömyysturvalain mukaista päivärahaa, kuitenkin enintään siihen määrään saakka, joka vastaa työttömyysturvalain 26 §:ssä säädettyä niiden päivien enimmäismäärää, joilta voidaan maksaa ansioon suhteutettua päivärahaa. Jos selvitetään, että palveluksesta saatu työansio

poikkeuksellisesta syystä on vastaavalla tavalla korkeampi kuin edellä mainittu vakiintunut työansio, eläkkeen perusteena olevaa palkkaa voidaan samalla tavoin alentaa. Sen estämättä, mitä 1 §:n 5 ja 6 momentissa on säädetty, katsotaan tätä momenttia sovellettaessa palveluksen jatkuneen yhdenjaksoisesti.

8 §

Eläkeiän saavuttaminen ei kuitenkaan ole edellytyksenä vanhuuseläkkeen saamiseksi,

c) jos sellaisen upseerin tai toimiupseerin viran haltijalla, johon ehdottomana kelpoisuusehtona on upseerin tai toimiupseerin virkatutkinto, on sotilasarvo ja hänellä on tällaisessa virassa tai, toimiupseerin viran ollessa kyseessä, yhteensä tällaisessa virassa ja värvätyn, rajavartijan ja merivartijan tehtävissä eläkeaikaa vähintään 20 vuotta, milloin eroamisikä on enintään 50 vuotta, tai vähintään 25 vuotta, milloin eroamisikä on 50 vuotta korkeampi, ja tästä eläkeajasta vähintään 6 kuukautta välittömästi ennen palveluksen päättymistä;

sekä jos edunsaajalla vapauttamista, sopimuksen voimassaolon tai palveluksen päättymistä välittömästi edeltäneiden 5 vuoden kuluessa on eläkeaikaa yhteensä vähintään 3 vuotta.

19 §

Jos henkilölle, jolta 5 §:n 2 tai 3 momenttia soveltaen myönnetty työkyvyttömyyseläke on lakkautettu, myönnetään uusi työkyvyttömyyseläke sellaisen työkyvyttömyyden perusteella, joka on alkanut ennen kuin lakkautetun eläkkeen päättymisestä on kulunut yksi vuosi, tai jos hän myöhemmin tulee saman sairauden, vian tai vamman johdosta uudelleen työkyvyttömäksi, hänelle myönnetään työkyvyttömyyseläke samojen perusteiden mukaan kuin lakkautettu eläke.

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 1986. Tämän lain 8 §:n 4 momentin c kohta on voimassa 31 päivään joulukuuta 1987. Tätä lakia sovelletaan eläkkeeseen, jonka perusteena oleva eläketapahtuma on sattunut tämän lain voimassa ollessa.

Laskettaessa tämän lain 5 §:n 2 momentissa ja 7 §:n 2 momentissa säädettyä 360 päivää jätetään huomioon ottamatta myös sellaiset työttömyyspäivät, joilta on suoritettu työttömyysturvalain mukaista peruspäivärahaa ennen tämän lain voimaantuloa.

Määrättäessä tämän lain 19 §:n mukaisesti uutta eläkettä sellaisen työkyvyttömyyden perusteella, joka on alkanut vuoden kuluessa aikaisemman eläkkeen päättymisestä, otetaan huomioon myös ennen tämän lain voimaantuloa päättynyt 5 §:n 2 tai 3 momentin mukaisesti määrätty työkyvyttömyyseläke.

2.

Laki

valtion eläkelain 8 §:n muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti muutetaan 20 päivänä toukokuuta 1966 annetun valtion eläkelain 8 §:n 4 momentti, sellaisena kuin se on 24 päivänä lokakuuta 1986 annetussa laissa (757/86), näin kuuluvaksi:

8 §

Eläkeiän saavuttaminen ei kuitenkaan ole edellytyksenä vanhuuseläkkeen saamiseksi, jos sellaisessa upseerin tai toimiupseerin virassa, johon ehdottomana kelpoisuusehtona on upseerin tai toimiupseerin virkatutkinto, palvelevalla virkamiehellä on sotilasarvo ja hänellä on tällaisessa

virassa tai, toimiupseerin viran ollessa kyseessä, yhteensä tällaisessa virassa ja värvätyn, rajavartijan ja merivartijan tehtävissä eläkeaikaa vähintään 20 vuotta, milloin eroamisikä on enintään 50 vuotta, tai vähintään 25 vuotta, milloin eroamisikä on 50 vuotta korkeampi, ja tästä eläkeajasta vähintään 6 kuukautta välittömästi

ennen palveluksen päättymistä, sekä jos edunsaajalla palveluksen päättymistä välittömästi edeltäneiden 5 vuoden kuluessa on eläkeaikaa yhteensä vähintään 3 vuotta.

— — — — —
—————

Tämä laki tulee voimaan 1 päivänä tammikuuta 1988.

Tämä laki ei aiheuta muutosta siihen, mitä valtion eläkelain muuttamisesta annetun lain (757/86) voimaantulosäännöksen 2—4 momentissa säädetään.

Helsingissä 28 päivänä marraskuuta 1986

Tasavallan Presidentti
MAUNO KOIVISTO

Ministeri *Pekka Vennamo*

1.

Laki

valtion eläkelain muuttamisesta ja väliaikaisesta muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti muutetaan 20 päivänä toukokuuta 1966 annetun valtion eläkelain 5 §:n 2 momentti, 7 §:n 2 momentti ja 19 § sekä väliaikaisesti 8 §:n 4 momentin c kohta, sellaisina kuin ne ovat, 5 §:n 2 momentti 31 päivänä tammikuuta 1985 annetussa laissa (91/85), 7 §:n 2 momentti 9 päivänä toukokuuta 1986 annetussa laissa (333/86) ja 19 § 23 päivänä helmikuuta 1979 annetussa laissa (215/79) sekä 8 §:n 4 momentin c kohta 27 päivänä marraskuuta 1981 annetussa laissa (809/81), näin kuuluviksi:

Voimassa oleva laki

Ehdotus

5 §

Eläkeajaksi työkyvyttömyys- tai työttömyyseläkettä varten luetaan myös työkyvyttömyyden tai työttömyyden alkamisen ja virkaa tai työtä varten säädetyn eläkeiän saavuttamisen välinen aika, jos työkyvyttömyys tai työttömyys on alkanut ennen kuin palveluksen päättymisestä on kulunut 360 sellaista päivää, joilta edunsaaja ei ole saanut työttömyysturvalain (602/84) mukaista ansioon suhteutettua päivärahaa. Jos palvelus ei ole jatkunut yhdenjaksoisesti vähintään 4 kuukautta, luetaan sen perusteella eläkeajaksi eläkeiän saavuttamiseen jäljellä oleva aika vain sikäli kuin edunsaajalla ei ole ennen tätä palvelusta alkaneen virka- tai työsuhteen taikka yrittäjätoiminnan perusteella oikeutta sellaiseen työkyvyttömyys- tai työttömyyseläkkeeseen, jota varten sanottu aika tai sitä vastaava ansio jo otetaan huomioon.

Eläkeajaksi työkyvyttömyys- tai työttömyyseläkettä varten luetaan myös työkyvyttömyyden tai työttömyyden alkamisen ja virkaa tai työtä varten säädetyn eläkeiän saavuttamisen välinen aika, jos työkyvyttömyys tai työttömyys on alkanut ennen kuin palveluksen päättymisestä on kulunut 360 päivää. Edellä tarkoitettuja 360 päivää laskettaessa jätetään huomioon ottamatta päivät, joilta edunsaaja on saanut työttömyysturvalain (602/84) mukaista päivärahaa, kuitenkin enintään siihen määrään saakka, joka vastaa työttömyysturvalain 26 §:ssä säädettyä niiden päivien enimmäismäärää, joilta voidaan maksaa ansioon suhteutettua päivärahaa. Jos palvelus ei ole jatkunut yhdenjaksoisesti vähintään 4 kuukautta, luetaan sen perusteella eläkeajaksi eläkeiän saavuttamiseen jäljellä oleva aika vain sikäli kuin edunsaajalla ei ole ennen tätä palvelusta alkaneen virka- tai työsuhteen taikka yrittäjätoiminnan perusteella oikeutta sellaiseen työkyvyttömyys- tai työttömyyseläkkeeseen, jota varten sanottu aika tai sitä vastaava ansio jo otetaan huomioon.

7 §

Jos edunsaajan ilmoituksen johdosta selvitetään, että hänen viimeisestä tämän lain tarkoittamasta palveluksesta saamansa työansio poikkeuksellisesta syystä on ollut alhaisempi kuin hänen 16 §:n mukaisesti tarkistettu työansionsa samassa palveluksessa ennen tällaisen syyn ilmaantumista niin pitkänä aikana, että suurempaa työansiota

Jos edunsaajan ilmoituksen johdosta selvitetään, että hänen viimeisestä tämän lain tarkoittamasta palveluksesta saamansa työansio poikkeuksellisesta syystä on ollut alhaisempi kuin hänen 16 §:n mukaisesti tarkistettu työansionsa on ollut samassa palveluksessa ennen tällaisen syyn ilmaantumista niin pitkänä aikana, että suurem-

Voimassa oleva laki

voitiin pitää vakiintuneena, ja jos tällä seikalla on olennainen vaikutus hänen eläketurvaansa, eläkkeen perusteena olevana palkkana pidetään sitä keskimääräistä palveluksesta saatua työansiota, joka hänellä olisi ollut, jollei mainittua syytä olisi esiintynyt. Sama on laki myös muiden palvelusten osalta, jos ne ovat päättyneet eläketapahtumaa lähinnä edeltäneiden 360 sellaisen päivän aikana, joilta edunsaaja ei ole saanut työttömyysturvalain (602/84) mukaista ansioon suhteutettua päivärahaa. Jos selvitetään, että palveluksesta saatu työansio poikkeuksellisesta syystä on vastaavalla tavalla korkeampi kuin edellä mainittu vakiintunut työansio, eläkkeen perusteena olevaa palkkaa voidaan samalla tavoin alentaa. Sen estämättä, mitä 1 §:n 5 ja 6 momentissa on säädetty, katsotaan *palveluksen jatkuneen yhdenjaksoisesti* tätä momenttia sovellettaessa.

Ehdotus

paa työansiota *on voitu* pitää vakiintuneena, ja jos tällä seikalla on olennainen vaikutus hänen eläketurvaansa, eläkkeen perusteena olevana palkkana pidetään sitä keskimääräistä palveluksesta saatua työansiota, joka hänellä olisi ollut, jollei mainittua syytä olisi esiintynyt. Sama on laki myös muiden palvelusten osalta, jos ne ovat päättyneet eläketapahtumaa lähinnä edeltäneiden 360 *päivän aikana*. Tällöin kuitenkin *jätetään huomioon ottamatta* sellaiset *päivät, joilta edunsaaja on saanut työttömyysturvalain mukais- ta päivärahaa, kuitenkin enintään siihen määrään saakka, joka vastaa työttömyysturvalain 26 §:ssä säädettyä niiden päivien enimmäismäärää, joilta voidaan maksaa ansioon suhteutettua päivärahaa*. Jos selvitetään, että palveluksesta saatu työansio poikkeuksellisesta syystä on vastaavalla tavalla korkeampi kuin edellä mainittu vakiintunut työansio, eläkkeen perusteena olevaa palkkaa voidaan samalla tavoin alentaa. Sen estämättä, mitä 1 §:n 5 ja 6 momentissa on säädetty, katsotaan tätä momenttia sovellettaessa *palveluksen jatkuneen yhdenjaksoisesti*.

8 §

Eläkeiän saavuttaminen ei kuitenkaan ole edellyksenä vanhuuseläkkeen saamiseksi,

c) jos sellaisen upseerin tai toimiupseerin viran, johon ehdottomana kelpoisuusehtona on upseerin tai toimiupseerin virkatutkinto, *haltijalla* on sotilasarvo ja hänellä on tällaisessa virassa, tai *rajavartiolaitoksen* toimiupseerin viran ollessa kyseessä, rajavartijan ja merivartijan tehtävässä yhteensä, eläkeaikaa vähintään 20 vuotta, milloin eroamisikä on enintään 50 vuotta, tai vähintään 25 vuotta, milloin eroamisikä on 50 vuotta korkeampi, ja tästä eläkeajasta vähintään 6 kuukautta välittömästi ennen palveluksen päättymistä;

sekä jos edunsaajalla vapauttamista, sopimuksen voimassaolon tai palveluksen päättymistä välittömästi edeltäneiden 5 vuoden kuluessa on eläkeaikaa yhteensä vähintään 3 vuotta.

Eläkeiän saavuttaminen ei kuitenkaan ole edellyksenä vanhuuseläkkeen saamiseksi,

c) jos sellaisen upseerin tai toimiupseerin viran *haltijalla*, johon ehdottomana kelpoisuusehtona on upseerin tai toimiupseerin virkatutkinto, on sotilasarvo ja hänellä on tällaisessa virassa tai, toimiupseerin viran ollessa kyseessä, yhteensä tällaisessa virassa ja *värvätyn*, rajavartijan ja merivartijan *tehtävissä* eläkeaikaa vähintään 20 vuotta, milloin eroamisikä on enintään 50 vuotta, tai vähintään 25 vuotta, milloin eroamisikä on 50 vuotta korkeampi, ja tästä eläkeajasta vähintään 6 kuukautta välittömästi ennen palveluksen päättymistä;

sekä jos edunsaajalla vapauttamista, sopimuksen voimassaolon tai palveluksen päättymistä välittömästi edeltäneiden 5 vuoden kuluessa on eläkeaikaa yhteensä vähintään 3 vuotta.

19 §

Jos henkilö, jolta 5 §:n 2 tai 3 momenttia soveltaen myönnetty työkyvyttömyyseläke on lakautettu, myöhemmin tulee saman sairauden,

Jos *henkilölle*, jolta 5 §:n 2 tai 3 momenttia soveltaen myönnetty työkyvyttömyyseläke on lakautettu, *myönnetään uusi työkyvyttömyyseläke*

Voimassa oleva laki

vian tai vamman johdosta uudelleen työkyvyttömäksi, hänelle myönnetään työkyvyttömyyseläke samojen perusteiden mukaan kuin lakkautettu eläke, kuitenkin siten, että eläkkeen perusteena oleva palkka määrätään palveluksen päättymisajan mukaan, jos eläke täten laskettuna on lakkautettua eläkettä suurempi.

Ehdotus

sellaisen työkyvyttömyyden perusteella, joka on alkanut ennen kuin lakkautetun eläkkeen päättymisestä on kulunut yksi vuosi, tai jos hän myöhemmin tulee saman sairauden, vian tai vamman johdosta uudelleen työkyvyttömäksi, hänelle myönnetään työkyvyttömyyseläke samojen perusteiden mukaan kuin lakkautettu eläke.

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 198 . Tämän lain 8 §:n 4 momentin c kohta on voimassa 31 päivään joulukuuta 1987. Tätä lakia sovelletaan eläkkeeseen, jonka perusteena oleva eläketapahtuma on sattunut tämän lain voimassa ollessa.

Laskettaessa tämän lain 5 §:n 2 momentissa ja 7 §:n 2 momentissa säädettyä 360 päivää jätetään huomioon ottamatta myös sellaiset työttömyyspäivät, joilta on suoritettu työttömyysturvalain mukaista peruspäivärahaa ennen tämän lain voimaantuloa.

Määrättäessä tämän lain 19 §:n mukaisesti uutta eläkettä sellaisen työkyvyttömyyden perusteella, joka on alkanut vuoden kuluessa aikaisemman eläkkeen päättymisestä, otetaan huomioon myös ennen tämän lain voimaantuloa päättynyt 5 §:n 2 tai 3 momentin mukaisesti määrätty työkyvyttömyyseläke.

2.

Laki**valtion eläkelain 8 §:n muuttamisesta**

Eduskunnan päätöksen mukaisesti muutetaan 20 päivänä toukokuuta 1966 annetun valtion eläkelain 8 §:n 4 momentti, sellaisena kuin se on 24 päivänä lokakuuta 1986 annetussa laissa (757/86), näin kuuluvaksi:

*Vuoden 1988 alusta voimassa oleva laki**Ehdotus*

8 §

Eläkeiän saavuttaminen ei kuitenkaan ole edellytyksenä vanhuuseläkkeen saamiseksi, jos sellaisessa upseerin tai toimiupseerin virassa, johon ehdottomana kelpoisuusehtona on upseerin tai toimiupseerin virkatutkinto, palvelevalla virkamiehellä on sotilasarvo ja hänellä on tällaisessa virassa tai, *rajavartiolaitoksen* toimiupseerin viran ollessa kyseessä, yhteensä tällaisessa virassa ja rajavartijan ja merivartijan tehtävissä eläkeaikaa

Eläkeiän saavuttaminen ei kuitenkaan ole edellytyksenä vanhuuseläkkeen saamiseksi, jos sellaisessa upseerin tai toimiupseerin virassa, johon ehdottomana kelpoisuusehtona on upseerin tai toimiupseerin virkatutkinto, palvelevalla virkamiehellä on sotilasarvo ja hänellä on tällaisessa virassa tai, toimiupseerin viran ollessa kyseessä, yhteensä tällaisessa virassa ja *värvätyn*, rajavartijan ja merivartijan tehtävissä eläkeaikaa vähin-

Voimassa oleva laki

vähintään 20 vuotta, milloin eroamisikä on enintään 50 vuotta, tai vähintään 25 vuotta, milloin eroamisikä on 50 vuotta korkeampi, ja tästä eläkeajasta vähintään 6 kuukautta välittömästi ennen palveluksen päättymistä, sekä jos edunsajalla palveluksen päättymistä välittömästi edeltäneiden 5 vuoden kuluessa on eläkeaikaa yhteensä vähintään 3 vuotta.

— — — — —

Ehdotus

tään 20 vuotta, milloin eroamisikä on enintään 50 vuotta, tai vähintään 25 vuotta, milloin eroamisikä on 50 vuotta korkeampi, ja tästä eläkeajasta vähintään 6 kuukautta välittömästi ennen palveluksen päättymistä, sekä jos edunsajalla palveluksen päättymistä välittömästi edeltäneiden 5 vuoden kuluessa on eläkeaikaa yhteensä vähintään 3 vuotta.

— — — — —

Tämä laki tulee voimaan 1 päivänä tammikuuta 1988.

Tämä laki ei aiheuta muutosta siihen, mitä valtion eläkelain muuttamisesta annetun lain (757/86) voimaantulosäännöksen 2—4 momentissa säädetään.

— — — — —

